

રા સાચા પોશાકો અને
ગોમતી ધરેણાં તેજ
શું સ્ત્રીનો સાચો
સાથગાર છે.

૨ સંસારી લુકી સંપૂર્ણ વાર્તા

પ્રગટ કરનાર,
ધનબાઈ રતનજી સુનાવાલા.

સંવત ૧૯૫૯. ઈ. સ. ૧૯૦૩.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૬-૩ ૫૮૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાષ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૯૭

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સ્ત્રી ૨૧૧૨/૨૧૧૨ પોષાઠ અને

વિષય ઇતિહાસ દર્શન

૬-૩૩

સારા સારા પોશાકો અને કીમતી ધરેણું.

તેજ શું સ્ત્રીનો સાચો સજ્જાર છે.

પુસ્તક

ખરું છે કે સારા સારા પોશાકો અને કીમતી ધરેણુંથી માણસ શોભાયમાન દેખાય છે પણ જેમ પોશાકોથી તથા ધરેણુંથી આપણે આપણું શરીર શોભાયમાન દેખાડવાને જેવી કાળજી રાખીએ છીએ તેવીજ કાળજી આપણે આપણું મન સારા સદ્ગુણોથી શોભાવવાને રાખવી જોઈએ, મનનો શૃંગાર જે સ્ત્રીએ પેહુરેલો નથી. તેનો ઉપરનો શૃંગાર

નકામો છે. તે તેને શોભાવવાને બદલે હલતું હલકું
 લગાડે છે. જે સ્ત્રી સદગુણ રહીત છે, તેનો ઉપરનો
 શૃંગાર ચુનો ધોલીને સફાઈદાર કાંધેલી કબરના
 જેવો છે; જે ઉપરથી શોભે છે ખરી, પણ
 અંદરથી સડેલાં હાડકાંઓથી ગંધાય છે; તેમજ
 સ્ત્રીની ઉપરની શોભા તે ખરેખરી શોભા નથી.
 એ વીશે એક મહાનપુરુષ કહી ગયો છે કે " તમારો
 શૃંગાર બાહારનો એટલે ગુંઠેલા નીમાંલાનો તથા સોનું
 પહેરવાનો એવો ન થાય, પણ અંતકરણના ગુપ્ત
 માણસનું એટલે લીન તથા નમ્ર આત્મા જે દેવની
 આગળ ધણોજ મુલ્યનો છે તેના અધીનાશી વસ્ત્રનો
 એવો થાય; કેમકે આગળા જમાનામાં જે સદગુણી
 સ્ત્રીઓ ખુદા ઉપર વીશ્વાસ રાખતી હતી, તેઓએ
 પોતાના ધણીઓને આધીન થતાં એ પ્રમાણે પોતાને
 શૃંગારી હતી."

માણસની શોભા પોતાના સદગુણમાં સમા-
 યલી છે, જે માણસની યુક્ધી પવીત્ર, અને મન
 નીર્મળ છે તેઓ સારાં સારાં વસ્ત્રો તથા કીમતી
 ધરેણાને પોતાની શોભા તરીકે ગણતાં નથી.
 આગલા જમાનામાં જે જે સદગુણી સ્ત્રીઓ થઈ
 ગઈ છે, તેઓએ પોતાનો શૃંગાર શુશોભીત ધરે-
 ણામાં કે સુંદર વસ્ત્રોમાં ગણ્યો નહોતો; પણ સારાં
 નીતીના કામોથી પોતાને શૃંગારી હતી. દાખલા
 તરીકે ગોંયદેસાઈન કરીને એક રોમન સ્ત્રી થઈ
 ગઈ કે જેની પાસે સર્વ સુખના સાધનો હતાં,
 તેને પોતાનું સુખ અને શૃંગાર ન ગણતાં દુખી-
 ઓના દુખમાં અપુર્વ ભાગ લીધો હતો અને એમ
 પોતાને શૃંગારી હતી. એ ગોંયદેસાઈન નામની સ્ત્રી
 આદ્ય કાળમાં ધણી દયાળું હતી, તેને ધણી ઉત્તમ
 પ્રકારની કળવણી મેલવી હતી. તે રોમના પ્રીન્સ

માર્ક એન્ટની વર્ગીની સાથે પરણી હતી તે રોમમાં
 દુખીઓના દુખ દુર કરવા મંડી હતી તે એટલી
 દયાળુ હતી કે જ્યારે કોલેરાએ ઉત્તર યુરોપ ઘૂસ્યાંડ
 અને ફ્રાન્સ વગેરે ધનવાન મુલકોને ઉજડ કરીને
 છેડે છેડી અને રોમનગરપર હુમલો કીધો અને
 જ્યારે હજારો લોકો કોલેરાથી મરતા હતા. તે વેળા
 ગોંધદેશાઈન દરદીઓ વચ્ચે ધણીજ પ્રીતીથી
 આવતી અને રોગીઓની બરદાસ્ત કરતી. એ વખતે
 રોમની થણી ખરાબ હાલત થઈ ગઈ હતી. સઘળા
 જગ્યાઓ ભયંકર જણાતી હતી. કોઈ જગ્યાઓ
 ઉપર અનાથ બાલકો રડતાં હતાં કોઈ જગ્યાએ
 છોકરાનાં મરણથી માતાના રૂદનનો અવાજ
 આવતો હતો, કોઈ જગ્યા ઉપર પતિવીનાની પત્ની
 રડતી હતી, સર્વ જગ્યાઓ ઉપર કેવળ શોક અને
 વીલાપનાજ અવાજો કાને આવતા હતા તેવી વખતે

ગોંયદેલાઈન સર્વ રોમ રાજની માતા થઈ; તેની અમૃત જેવી વાતથી અસહાય અને અનાથોની ચીંતા દુર થતી અનાથોના ભરણપોશણને વાસ્તે તેણીએ એક મંદળી સ્થાપી દર સોમવારે એક મુકરર કરેલા ચોરડામાં આવીને ગરીબોને દાન આપતી; ત્યાં બુધાંઓ, અનાથ, નીરાધાર તથા વીધવા સ્ત્રીઓ, અને નાના પ્રકારના ગરીબો એકઠા થઈને તેઓનું દુઃખ, કષ્ટ અને અભાવ જણાવતાં દરેકને તેઓની સ્થિતી પ્રમાણે મદદ અને સારી સલાહ તે આપતી, તે વીચાર કરીનેજ દાન આપતી; આલશુ થઈ પાપમાં ન પડે તે માટે ગરીબોને સીવવાનું રેશમ તથા હન વગેરે વેચાતું લઘુ આપતી અને તેઓ તેનાં કપડાં અને દ્રવ્યાદી તૈયાર કરીને ગોંયદેલાઈનને આપતાં, તેનું વજન કરીને લેતી અને તેના લાભનો ભાગ તેઓને આપતી. ગોંયદે-

લાઇનનું એક દસખાનું હતું તેમાં તે પોતાને હાથે રોગીઓને દવા આપતી અને તેઓની માવજત કરતી તથા જખમી થયેલાં માણસોના જખમ પોતે સાફ કરીને મક્કમપતો કરતી તે હમેશા હોસ્પીતલો અને પુસ્કળ દસખાનાં જાતે જોવા જતી અને રોગીની ગમે એવી ભય ભરેલી હાલતમાં પણ તે માવજત કરતાં જરા પણ નાખુશ થતી નહતી; તે પોતાને હાથે તેઓના ખીછાનાં સાફ કરતી; અને પોતાને હાથે તેઓને ખવરાવતી તથા પાણી પાતી.

એક દીવસે ગોંયદેભાઈન એક રોગી માણસને જોવા ગઈ હતી, તેનું ઘર ઘણું મેલું અને વાસ મારતું હતું એટલે તેણીની સાથવાલાઓએ ઘરમાં જવા ના પાડી પરંતુ ગોંયદેભાઈન કંઈ પણ આનાદાની વગર ઘરમાં ગઈ, રોગીના કપડાં ઘણાં મેલાં હતાં અને તેનું ખીછાનું ઘણું મેલું હતું અને

ધરની ચારે બાજુ ધણી ખરાબ વાસ આવતી હતી; ગોંયદેજાઈને તુરતજ પોતાને ઘેરથી એક સાફ ખીજાનું અને સાફ શાલ મંગાવી અને પોતાને હાથે કચરો વાળીને તે સ્ત્રીનું ધર સાફ કર્યું ઉત્તમ ખીજાનું કરી તથા તેને સ્વચ્છ કપડાં પહેરાવીને જતી રહી.

એક વખતે એક ખીજા સ્ત્રીએ અડધી રાતે મદદને માટે આવવા માણસ મોકલ્યું તે વખતે ગોંયદેજાઈને ભરઉધમાં હતી; તેમાથી દાસીએ તેને જગાડીને મદદ માટેની ચીડી તેના હાથમમાં આપી ગોંયદેજાઈને તુરત ગાડી જોડવાનો હુકમ કર્યો, અને થોડા પૈસા તથા વસ્ત્ર લઈને ગાડીમાં બેસીને દર-દીને ઘેર ગઈ. દાસીએ એવે વખતે ન જવાને વારં-વાર વિનંતી કર્યાથી તે જોક્ષી “પરોપકાર કરતાં હું સમયનો વીચાર કરતી નથી”.

એક વખત ત્યાંના રાજકુમારે કાઠ ઉત્સવની
 પહેલાં ગોંધદેલાઈને ધણા કીમતી પોશાક બનાવ-
 વાને માટે ધણું ધન આપ્યું પરંતુ તેને તે ન લેતાં
 સર્વ ધન ગરીબોને વેંહેચી આપ્યું તેણે રોમનગરમાં
 એક સેવીંગ એંક સ્થાપી. તેણે જોયું કે રોમનગરમાં
 ગરીબ બાલક બાલકીઓ ખરી કળવણીના અભાવથી
 નીતીમાન થાય છે ; તેથી તેણે એવી સ્કુલ
 સ્થાપી કે બાલક બાલકીઓ નીતીમાન થાય વચમાં
 વચમાં પોતે જઈને તે સ્કુલ તપાસતી ; ગોંધદેલાઈને
 દીલોખનથી ઘર ધંધો કરતી ; તે ઘરનાં કામમાં
 ધણીજ કુશળ હતી, તે પોતાનાં છોકરાને નીતી
 અને ધર્મનો જોશ કરતી અને ઇસ્વર ભક્તિમાં તે
 ખુશી રહેતી. ધન્ય છે, એવી શુંસીસ, દયાળુ,
 પરોપકારી, સ્ત્રી રતને “ સદગુણી સ્ત્રી કોને મલે ?
 કેમકે તેનું મુદ્દય રત્નો કરતાં ધણું છે.” ખરેખર

શોભા અમથી તથા સુંદરતા નકામી છે, પણ જે
 સ્ત્રી ખોદાનો ભય રાખે છે તેજ વખાણુ “પામશે.”
 માટે, મારી બેહેનો, આપણે સંસારીક શોભામાં
 જેટલાં ગીરશ્તાર રહીએ છીએ તેટલાં જે દયા
 અને પરોપકારના કામમાં રહેવાય તો કેટલું
 ઉપયોગી થઈ પડે? ધરેણાથી પોતાની શોભા
 વધે છે એવું સમજનારને ઘણી રીતના ગેરફાયદા
 થાય છે. જેટલો પૈસો ધરેણામાં ખર્ચવામાં
 આવે છે, તેટલો પૈસો જે સેવીગ બેંકમાં મુકી
 અગર કાઈ સારે ઠેકાણે વાપરી તેની ઉપજમાથી
 જે પરોપકારી કામ થાય તો તે શું ધરેણું
 કરતાં વધારે શોભાયમાન ગણાય નહીં? જે તેમ
 કરવાની સત્તા નહીં હોય તો પણ ધરેણા પહેરવાથી
 કાઈ પણ જાતનો ફાયદો નથી. અંતર બગડેલું
 અને ઉપર શોભાયમાન થવું તે કરતાં સધળે ભાગે

સરખા રહેવું એ વધારે સારું છે, કે આપણાથી
કાંઈને કાંઈ ખોટો નમુનો ન મળે, અને તેનો ભાર
આપણા ઉપર ન વધે. વચ્ચે નાગનું ઝૂલ એવું તો
સુંદર હોય છે કે માણસને જોતાંજ આનંદ ઉપજે
છે પણ જ્યારે માણસ તેના ગુણથી વાકેફ થાય છે
ત્યારે તેના ઉપર કેટલો તીરસ્કાર છુટે છે ? કૌવચના
કાતરાને કાંઈ આમલી જાણી તોડવા જાય તોતે
ખીચારાના કેવા હાલ થાય ? શોભાયમાન ગુલાબના
ઝૂલ કરતાં કપાસનું ઝૂલ કેટલું ઉપયોગી છે મોટી
હમરના માણસો ધરેણા પહેર છે એટલુંજ નહીં
પણ નાનાં બચ્ચાંને પણ નાનપણથીજ ધરેણા
પહેરાવવામાં આવે છે ધરેણામાં શું શોભા છે તે તેઓ
ખીચારાં કાંઈ સમજતાં નથી પણ માખાપો પોતાની
હાંશને ખાતર બચ્ચાંઓને ધરેણાપી બેડીમા
નાખે છે, અને તેથી તે બચ્ચાંઓને ખુદરતી રીતે

રમવાની તથા હાથ પગ હલાવવાની ધણી આદત
 હોય છે તેમાં ધણી અડચણ પડે છે અને તેમનાથી
 પોતાની કસરત પુરતી રીતે થઈ શકતી નથી, નાહાના
 બાલકના કાનમાં દાગીના પહેરાવાથી કાન પાકી આવે
 છે હાથ પગમાં દાગીના પહેરાવવાથી આગ બરાબર
 સાચ થતું નથી એટલુંજ નહીં પણ નાહાના બાલ-
 કને ધરેણા પહેરાવ્યાથી તે લોકોના જનની ધણે
 દરજ્જે ધાસ્તી રહે છે ધણીક વેળા ધરેણાને લીધે
 બાલકોના ખુન થયેલાં આપણા સાંભળવામાં આવે
 છે જેથી કેટલાંક માળાપેઠે બચ્ચાંએને ધરેણાના
 શુભાર કરવાથીજ વાલ્યાં થઈ જશે છે. જે એક
 ધરમાં પાંચ ચાર દેરાણી જોડાણી હોય જે બંધાં
 કાંઈ એકજ સ્થિતિમાં હોતાં નથી. એક બાઈ સારી
 સ્થિતિમાં હોય તો તેના બાયડી છોકરા સારા
 દાગીના પહેરીને રહે અને બીજા બાઈની સ્થિતિ

નખલી હાયતો તેના ખાયડી છોકરાંઓને દાગીના પહેરવાને બને નહી ત્યારે તેના કુતુંબમાં કક્ષેશ થાય છે અને તેમની આખી જીંદગી ખરાબ અવસ્થામાં જાય છે અને નજીવી શોભાને માટે તેમના સુખનો નાશ થાય છે. ધરેણુથી એવી જાતના ગેરફાયદા થાય છે જેથી ધરેણુને બદલે ઉપર લખ્યા પ્રમાણેના સદગુણથી પોતાના તનને સણુગારો અને હિન્દુ લોકોમાં એવા ધણા દાખલા જોવામાં આવશે કે જેઓ પોતાના વસ્ત્રો મેલાં છોકરાંઓના આંગ ઉઘાડાં રાખે છે અને ધણા સરખા દાગીના પહેરે છે તથા પહેરાવે છે એ રીવાજ બહુ કઠંગો લાગે છે તેમ ન કરતાં સરીર સાફ પોતાનાં તથા બચ્ચાંઓના કપડાં સ્વચ્છ ધર સ્વચ્છ અને મન સ્વચ્છ રાખવાથી ઉપરનાં શૃંગારની અને શીશ્યારીખેર તાપતીપ કરવાથી જે લાભ થાય છે તેના કરતાં વધારે તથા કાયમ શોભા મળશે.

સમાપ્ત.

અમતકારીક દવાઓ.

કારણ કે હાથમાં ને હાથમાં તરતજ ગુણુ દેખાડે છે.

ગુણુ થવાનો વખત અમતકારીક દવાનું નામ. કીંમત

૧૫ મીનીટ *કોલેરાની અમતકારીક દવા શીશી રૂ ૨

૧૫ મીનીટ* સાંફના ઝેહેરની તથા કુત-
રાના હુરખાની અમતકારીક

દવા.

શીશી રૂ ૧૧

૧૫ મીનીટ *તાપની અમતકારીક દવા. શીશી રૂ ૧

૧ દીવસ *મરડાની અમતકારીક દવા શીશી રૂ ૧૧

૧૦ દીવસ *ASTHMA ઉધરસ

અથવા દમની ચમતકારી-

રીક દવા

શીશી રૂ ૨

૧ દીવસ *કમળાની ચમતકારીક દવા શીશી રૂ ૨

૩ દીવસ *ખરજવાની ચમતકારીક દવા શીશી રૂ ૨

૪ દીવસ *ખંધેજની ચમતકારીક દવા શીશી રૂ ૧૫

૫ મીનીટ *માથુ દુખવાપર ચમતકારી-

રીક દવા.

પેકેટ ૦)=

૧૫ દીવસ સંગડાની અતેસારની ચમ

તકારીક દવા.

રૂ ૬

૫ મીનીટ *ચીંછુંના ડંખની ચમત-

કારીક દવા.

રૂ ૧

કથી ૨૪ ક. જાત જાતની શકતીની

ચમતકારીક દવા.

ગો. ૩૦ રૂ ૧

૬ કલાક બાંધેજની સાથે શકતી
આપવાની ચમતકારીક
દવા. ગો. ૩૦ રૂ ૧

૫ મીનીટ ચમતકારીક હજમ્બત દવા
જે DIABETES ૫૨
અકસીર ગો. ૬૦ રૂ ૧

૨ કલાક ચમતકારીક બેલાખ ગો. ૬૦ રૂ ૧

* દાંતનું ચમતકારીક મનજન
દાંત પડવા દેવું નથી શીશી રૂ ૦૧

* આ દવા ગમે એટલી જીની થવા છતાં
બગતી નથી.

એ સીવાએ ઘણીએક અકસીર તથા તાત્કાલીક
દવાઓ મરદ તેમજ આરતોના દરદોને માટે છે.

આ બધી ચમત્કારીક દવાઓ તેના બનાવનાર

સોરાબશા રતનશા ંયાજખોરા

ઠેકાણુ—બ્યાજખોરા મેડીકલ હોલ સુખીઆ
બીલ્ડીંગસ પાસે કોટ મુ'બઈ.

એજંટો એસ. અધરસ ઘોખીતલાવ, જમરોડ એંડ
અધરસ ચીરાખજર, લાશન કું ૦ દાળખાદેવી, એફ.
એસ. માદન, સોરાખજ પેસતનજ ગાંધી જુમા
મસીદ, એસ. અધરસ નાં ૧૯ પારસી ખજર સ્ક્રીટ
કોટ ; ૬૦ જાં ૦ મરચંટ ટ્રાંટરોડ ; જ. એફ. દાનખા
એંડ અધરસ પરેલ વાંદરા સ્ટેશનપર રીફરેશમેંટ
રૂમ, દારાં અધરસ વાંદરા ; એ વીગેરે બીજા આખ-
રદાર વેપારીઓને તયાંથી મળશે.

જાહેર ખખર

મેહેરજાન બાનુઓને તથા અહરથે
સાથે જણાવવામાં આવે છે જે હમે
થી નીતીનો બોધ આપનારી તથા
તાલુકા તુચકા અને હંમેશા હાસ્યરસ પુકાવાર
ગેરે સાહીત્યોથી ભરપુર.

કોરોનેશન

માસીક ચોપાન્યું બાહાર પાડીએ
રા શોખીન બાનુઓ તથા અહરથો
નહી.

એકના આંગ ઉપર રૂ. ૧૦

રતનજી શુનાલાલા.

